

SUOJAA ITSESI SEKSITAUDEILTA!

Tietoa seksitaudeista selkokielellä

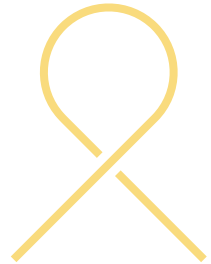

Lukijalle

Tästä esitteestä saat tietoa
seksitaudeista ja seksitautien hoidosta.

Seksitauti voi tarttua,
jos harrastaa suojaamatonta seksiä.
Suojaamaton seksi tarkoittaa,
että ihminen harrastaa seksiä
tai suuseksiä ilman kondomia.
Kondomi suojaa hyvin seksitaudeilta.

Kun harrastat seksiä,
et ehkä voi aina luottaa siihen,
että kumppanisi on terve.
Monet seksitaudit voivat
myös olla oireettomia.
Silloin ihminen ei tiedä,
että hän on saanut tartunnan.
Hän voi kuitenkin tartuttaa muita.

Jos epäilet, että olet saanut seksitaudin,
käy testissä lääkärillä.
Seksitaudit voi todeta vain testissä.
Myös kumppanisi täytyy käydä testissä.

Jos et hoida seksitautia,
siitä voi olla haittaa terveydelle.
Seksitautien seurauksia ovat
esimerkiksi tulehdukset, nivelvaivat
tai lapsettomuus.

Kondomi suojaa seksitaudeilta

Kondomi suojaa hyvin seksitaudeilta.

On tärkeää, että löydät sellaisen kondomin,
joka on sopiva sinulle ja kumppanillesi.

Sopiva kondomi löytyy vain kokeilemalla.

Jos kondomi on liian iso,
se lähtee helposti pois paikoiltaan.

Jos kondomi on liian pieni,
se menee helposti rikki.

Tarjolla on paljon erilaisia kondomeja,
joista löytyy sopiva kaikille.

Kondomeja on erikokoisia,
erimuotoisia ja erimakuisia.

Niitä voi ostaa kaupoista,
nettikaupoista ja apteekeista.

Kondomin kanssa kannattaa
käyttää liukuvoidetta.

Liukuvoide pitää limakalvot
ja kondomin paremmin ehjinä.

Se lisää seksin nautintoa.

Kondomin käyttöohjeet:

1.

Tarkista viimeinen käyttöpäivämäärä.

2.

Avaa kondomipakkaus varovasti kuten kuvassa. Tarkista, että kondomi rullautuu oikein päin auki.

3.

Vedä esinahka taakse. Purista sormin mahdolliset ilmakuplat pois kondomin kärjestä. Rullaa kondomi jäykistyneen peniksen päälle. Älä käytä kahta kondomia päällekkäin

4.

Käytä vesiliukoista tai silikonipohjaista liukuvoidetta tarvittaessa. Anaaliyhdynnässä voiteen käyttö on erityisen tärkeää.

5.

Käytä yhtä kondomia vain kerran ja koko yhdynnän ajan.

6.

Vedä penis ulos heti siemensyöksyn jälkeen. Pidä kondomista kiinni poisvedon aikana, jottei se luiskahda pois päältä ja siemennestettä pääse valumaan siitä kumppaniin.

7.

Hävitä kondomi sekajätteen mukana. Älä huuhtele sitä WC-pöntöstä alas.

Kondomi suojaa myös suuseksissä

Myös suuseksissä on tärkeä suojautua seksitaudeilta.

Jos hyväilet penistä suulla, kondomi on hyvä suoja.

Jos hyväilet suulla emätintä tai peräaukkoa, käytä suuseksisuojaa.

Voit tehdä suuseksisuojan kondomista myös itse.

Tee silloin näin:

- 1) Leikkaa kondomin pää irti saksilla.
- 2) Laita sakset sisään reiästä ja leikkaa kondomi halki.
- 3) Levitä kondomi auki.
- 4) Laita avattu kondomi emättimen tai peräaukon päälle.

Hyväile emätintä tai peräaukkoa vasta sen jälkeen.

Älä hyväile niitä ilman suojusta.

Mitä ovat hiv ja aids?

Hiv on virus, joka tuhoaa elimistön puolustusjärjestelmää. Viruksen nimitys on immuunikatovirus.

Kun ihminen saa hiv-tartunnan, elimistön oma puolustuskyky alkaa heiketä vähitellen.

Elimistö ei enää puolustaudu sairauksia vastaan.

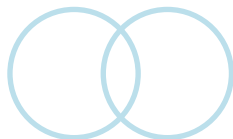
Henkilö, joka on saanut hiv-tartunnan, tarvitsee jatkuvan lääkityksen.

Ilman lääkitystä hiv voi muuttua aidsiksi.

Aids on sairaus, jonka hi-virus voi aiheuttaa.

Aids on kyseessä sitten, kun elimistön puolustuskyky on heikentynyt selvästi, ja henkilö saa sen takia vakavan taudin.

Sairastuneella voi olla esimerkiksi keuhkokuume, aivokalvontulehdus tai jokin muu vakava sairaus.

Miten hiv tarttuu?

Hiv ei tartu kovin helposti.

Se ei leviä ihmisestä toiseen ilman kautta.

Se ei tartu kosketuksessa silloin,

kun kättelet tai halaat toista ihmistä.

Tavallisesti hiv tarttuu limakalvolta

toiselle eli suojaamattomassa seksissä.

Hiv voi tarttua esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Jos harrastat suojaamatonta seksiä ihmisen kanssa, jolla on hiv-tartunta.
- Jos harrastat suojaamatonta suuseksiä ihmisen kanssa, jolla on hiv-tartunta.
- Suuseksissä hiv-tartunnan voi saada henkilö, joka saa omaan suuhunsa toisen ihmisen eritteitä.
Niitä ovat eritteet emättimestä, sperma tai esiliukaste peniksestä.
- Jos saat verensiirrossa verta ihmiseltä, jolla on hiv-tartunta.
- Jos saat elinsiirron ihmiseltä, jolla on hiv-tartunta.
- Jos pistät huumeita samalla neulalla kuin henkilö, jolla on hiv-tartunta.
- Lapsi voi saada taudin äidiltä raskauden aikana, synnytyksessä tai imetyksessä, jos äidillä on hiv.

Hiv-tartunnasta kertoo hiv-testi

Hiv-tartunta näkyy hiv-testissä.
Testissä voi käydä 1–3 kuukauden
kuluttua siitä, kun on saanut tartunnan.

Hiv-testejä tekevät terveysasemat,
Hivpoint ja Suomen Punainen Risti.
Hiv-testissä potilas antaa verinäytteen.
Pikatestissä verinäyte otetaan sormenpäältä.

Jos epäilet, että olet saanut
tartunnan, käy hiv-testissä!
Kun saat hoitoa nopeasti tartunnan jälkeen,
voit paremmin hoitaa terveyttäsi.
Samalla pystyt suojelemaan
läheisiäsi tartunnalta.

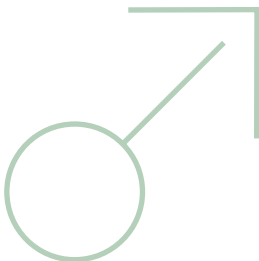
Hiv-tartunta ei vaikuta oleskeluluvan
saamiseen Suomessa.

Miten hiv-tartuntaa voi hoitaa?

Hiv-tartunta vaatii
jatkuvaa seurantaa ja hoitoa.
Hiv-tartuntaan ei ole parantavaa lääkettä,
mutta siihen on tehokkaita lääkkeitä.
Lääkkeiden avulla tauti ei etene.

Lääkkeitä täytyy ottaa koko elämän ajan.
Niiden avulla elinikä pitenee
ja elämänlaatu paranee.
Tutkimusten mukaan hiv ei tartu
suojaamattomassa seksissä,
kun tartunnan saaneella ihmisellä
on hiv-lääkitys.

Muut seksitaudit

Hiv-tartunnan lisäksi on olemassa useita muita seksitauteja.

Myös ne voivat tarttua, jos harrastaa suojaamatonta seksiä. Kondomi suojaa hyvin myös muilta seksitaudeilta.

KLAMYDIA

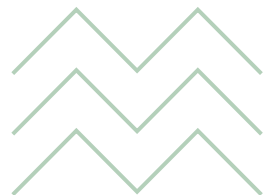
Miten tarttuu?

Klamydia tarttuu suojaamattomassa yhdynnässä tai suuseksissä.

Yhdyntä voi olla emätinyhdyntä tai anaalivydyntä.

Anaalivydyntä tarkoittaa yhdyntää peräaukkoon.

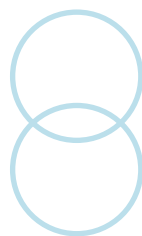
Klamydia voi myös tarttua silmiin, jos ensin kosketat sukuelimiä ja sitten silmiäsi.

Millaiset oireet?

Klamydian oireet ilmestyvät yleensä 10–14 päivän päästä tartunnasta.

Klamydia on kuitenkin usein oireeton tai oireet ovat hyvin lieviä.

Oireita naisella:

- epätavalliset vuodot emättimestä
kirvely virtsatessa
- tarve käydä virtsaamassa normaalia useammin
kivut alavatsassa ja ristiselässä.

Oireita miehellä:

- kirvely virtsatessa
- harmahtava vuoto virtsaputkesta
- kivut alavatsassa ja kiveksissä.

Jos klamydiaa ei hoida,
se voi aiheuttaa niveltulehduksia
ja joskus lapsettomuutta.

Naisilla se voi myös aiheuttaa
tulehduksia synnytyselimissä.
Synnytyselimiä ovat kohtu,
emätin ja munasarjat.

Milloin voi mennä testiin?

Testiin pitäisi mennä noin 1–2 viikon päästä tilanteesta, jos epäilee saaneensa tartunnan.

Testissä annetaan virtsanäyte.

Virtsanäytteestä ei kuitenkaan näe klamydiaa silloin, jos se on tarttunut peräsuoleen tai nieluun.

Jos olet harrastanut anaaliseksiä tai suuseksiä, klamydianäyte otetaan peräsuolesta tai nielusta. Anaaliseksi tarkoittaa seksiä peräaukkoon.

Miten hoidetaan?

Klamydian hoitona on antibioottikuuri.

Kuurin jälkeen otetaan uusi virtsanäyte.

Sillä tarkistetaan, että tauti on parantunut.

Miten voi suojautua?

Klamydialta voi suojautua siten, että käyttää kondomia ja suuseksisuoja.

Jos harrastaa anaaliseksiä, täytyy kondomin lisäksi käyttää liukuvoidetta.

TIPPURI

Miten tarttuu?

Tippuri tarttuu suojaamattomassa yhdynnässä tai suuseksissä.

Yhdyntä voi olla emätinyhdyntä tai anaalivydyntä.

Anaalivydyntä tarkoittaa yhdyntää peräaukkoon.

Tippuri voi tarttua myös silmiin, jos ensin kosketat sukuelimiä ja sitten silmiäsi.

Millaiset oireet?

Tippurin oireet ilmestyvät 2–14 päivän aikana tartunnasta.

Tippuri voi olla myös oireeton.

Oireita naisella:

- kirvely virtsatessa
- lisääntynyt valkovuoto ja alavatsakivut

Oireita miehellä:

- kirvely virtsatessa
- tarve virtsata useammin kuin yleensä
- kellertävä vuoto virtsaputkesta
- kivulias erektio

Jos tippuria ei hoida,

se voi aiheuttaa lapsettomuutta.

Jos tippuri tarttuu silmiin,

se voi aiheuttaa silmätulehduksen.

Milloin voi mennä testiin?

Testiin pitäisi mennä

noin 1–2 viikon päästä tilanteesta,

jossa epäilee saaneensa tartunnan.

Testissä annetaan virtsanäyte.

Virtsanäytteestä ei kuitenkaan näe

tippuria silloin, jos se on tarttunut

peräsuoleen tai nieluun.

Jos olet harrastanut anaaliseksiä tai suuseksiä,

näyte otetaan peräsuolesta tai nielusta.

Anaaliseksi tarkoittaa seksiä peräaukkoon.

Miten hoidetaan?

Tippurin hoitona on antibioottikuuri.

Kuurin jälkeen otetaan uusi virtsanäyte.

Sillä tarkistetaan, että tauti on parantunut.

Miten voi suojautua?

Tippurilta voi suojautua siten,

että käyttää kondomia ja suuseksisuoja.

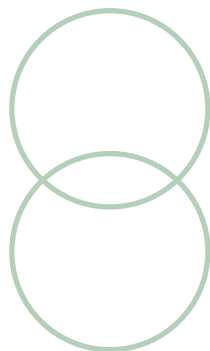
Jos harrastaa anaaliseksiä,

täytyy kondomin lisäksi käyttää liukuvoidetta.

KUPPA

Miten tarttuu?

Kuppa tarttuu suojaamattomassa yhdynnässä tai suuseksissä.

Yhdyntä voi olla emätinyhdyntä tai anaalivydyntä.

Anaalivydyntä tarkoittaa yhdyntää peräaukkoon.

Millaiset oireet?

Kupan oireet tulevat kahdessa vaiheessa.

Jos kuppa ei hoida, myöhemmin voi tulla lisäoireita.

Kupan ensimmäinen vaihe:

Oireet ilmestyvät 3–6 viikon kuluttua tartunnasta.

Oire voi olla kovareunainen haava, joka sijaitsee sukupuolielimissä, suussa tai peräaukossa.

Lisäksi imusolmukkeet voivat suurentua.

Kaikille ei välttämättä tule oireita.

Kaikki oireet häviävät vähitellen itsestään,
vaikka kuppaa ei hoitaisi.

Tauti ei silti katoa.

Kupan toinen vaihe:

Toisen vaiheen oireet tulevat

2–4 kuukautta sen jälkeen,

kun ensimmäinen vaihe on loppunut.

Toisen vaiheen oireita ovat esimerkiksi

kuume, imusolmukkeiden suurentuminen,

päänsärky, pahoinvointi ja erilaiset iho-oireet.

Vaikka kuppaa ei hoitaisi lainkaan,

kaikki oireet häviävät noin puolessa vuodessa.

Silloin kuppa muuttuu piileväksi.

Se tarkoittaa, että tauti on yhä olemassa,

mutta oireita ei ole.

Kupan myöhäisoreet

Jos kuppaa ei hoida,

voi saada myöhäiskupan.

Se voi tulla jopa monta vuotta

tartunnan jälkeen.

Silloin kuppa vaurioittaa
esimerkiksi keskushermostoa.

Milloin voi mennä testiin?

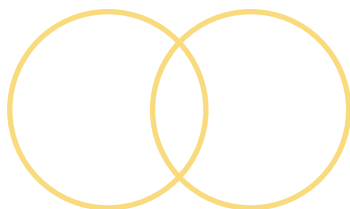
Testiin voi mennä
noin 3–6 viikon päästä tilanteesta,
jossa epäilee saaneensa tartunnan.

Miten hoidetaan?

Kupan hoitona on antibioottipistokset.
Pistosten jälkeen otetaan uusi verinäyte.
Sillä tarkistetaan, että tauti on parantunut.

Miten voi suojautua?

Kupalta voi suojautua siten,
että käyttää kondomia ja suuseksisuoja.
Jos harrastaa anaaliseksiä,
täytyy kondomin lisäksi käyttää liukuvoidetta.

HEPATIITTI B

Hepatiitti B on maksatulehdus, jonka aiheuttaa hepatiitti B -virus.

Miten tarttuu?

Hepatiitti B tarttuu suojaamattomassa seksissä. Sen voi saada myös veren kautta, esimerkiksi jos käyttää yhteisiä huumeneuloja ja huumeruiskuja muiden kanssa.

Millaiset oireet?

Suurin osa akuuteista hepatiitti B -tulehduksista on oireettomia (akuutti = äkillinen, lyhytkestoinen).

Joillekin voi kuitenkin tulla seuraavia oireita:

- pahoinvointi
- ripuli
- oksentelu tai vatsakipu
- ihon keltaisuus
- silmänvalkuaisten tai limakalvojen keltaisuus
- joskus lihaskivut tai nivelkivut.

Jos oireita tulee,
ne häviävät yleensä parissa viikossa.

Suurin osa tartunnan saaneista paranee,
mutta joskus tauti voi jäädä pysyvästi.
Silloin on kyseessä krooninen hepatiitti B,
joka voi aiheuttaa maksakirroosin
tai maksasyövän.

Milloin voi mennä testiin?

Testiin voi mennä aikaisintaan
8–12 viikon päästä tilanteesta,
jossa epäilee saaneensa tartunnan.
Sitä ennen hepatiitti B ei näy testissä.

Miten hoidetaan?

Hepatiitti B paranee yleensä itsestään.
Jos ihmisellä on krooninen hepatiitti B,
sitä voi hoitaa viruslääkkeillä
tai interferonilla.

Miten voi suojautua?

Hepatiitti B -virusta vastaan
on olemassa rokote.

Kondomi suojaa seksitartunnoilta.

Puhtaat neulat ja ruiskut
ehkäisevät huumetartuntoja.

HEPATIITTI C

Hepatiitti C on maksatulehdus, jonka aiheuttaa hepatiitti C -virus.

Miten tarttuu?

Hepatiitti C tarttuu yleensä veren kautta, esimerkiksi jos ihminen käyttää samoja huumeineuloja ja ruiskuja muiden kanssa.

Hepatiitti C voi tarttua myös seksissä ilman kondomia.

Anaaliseksissä on suurempi riski saada hepatiitti C.

Anaaliseksi tarkoittaa seksiä peräaukkoon.

Millaiset oireet?

Hepatiitti C -tulehdus aiheuttaa yleensä vain vähän oireita.

Vain joka neljäs sairastunut saa oireita.

Oireita voivat olla:

- keltaisuus
- pahoinvointi
- vatsakipu.

Suurin osa sairastuneista ihmisistä jää pysyvästi taudin kantajiksi. Jos hepatiitti C -tulehdusta ei hoida, se voi aiheuttaa maksakirroosin tai maksasyövän.

Milloin voi mennä testiin?

Testiin voi mennä noin 10 viikon päästä tilanteesta, jossa epäilee saaneensa tartunnan.

Miten hoidetaan?

Hepatiitti C -tulehduksen hoito kehittyy jatkuvasti. Nykyisin hoitona on interferonihoito.

Miten voi suojautua?

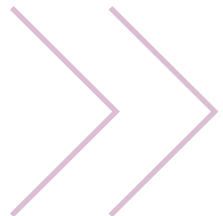
Hepatiitti C -tartunnalta voi suojautua siten, että käyttää kondomia seksin aikana. Puhtaat neulat ja ruiskut ehkäisevät huumetartuntoja.

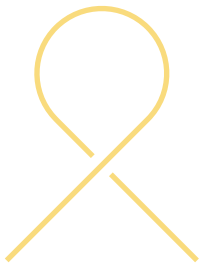
Mikä on Hivpoint?

Hivpoint tekee työtä
hiv-tartuntoja vastaan.

Hivpoint tiedottaa hiv-tartunnan
riskeistä ja yrittää estää ihmisiä
saamasta uusia hiv-tartuntoja.

Hivpoint tarjoaa palveluita ihmisille,
jotka ovat saaneet hiv-tartunnan.
Apua ja tukea saavat lisäksi
heidän läheisensä sekä henkilöt,
jotka pelkäävät tartuntaa.

Hivpoint antaa neuvontaa
puhelimessa ja netissä.
Hivpointissa voi myös käydä hiv-pikatestissä.

Testissä voi käydä kaikissa
Hivpointin toimipisteissä,
kun varaa ajan puhelinneuvonnasta.
Hivpointin toimipisteet ovat
Helsingissä, Tampereella ja Oulussa.

Hivpoint palvelee:

Puhelinneuvonta:

ma-to klo 10.00–15.30

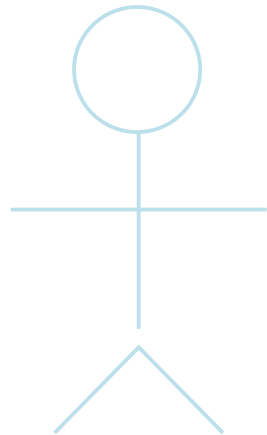
numero 0207 465 705

Nettineuvonta:

www.hivpoint.fi

Kriisi- ja tukikeskustelut

Vertaistuki

Yhteystiedot:

HELSINKI
Unioninkatu 45 K,
00170 Helsinki

TAMPERE
Aleksanterinkatu 29 A 29,
33100 TAMPERE

OULU
Kumppanuuskeskus,
Kansankatu 53, 90100 OULU

Hivpointin neuvonta:
puh. 0207 465 705
(ma-to klo 10-15.30)
nettipalvelu: www.hivpoint.fi